МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»

Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти

МОЛОДЬ – АГРАРНІЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

Актуальні питання законодавства,
Ad linguas et culturas per cognitionem
(до мов і культур через пізнання)
та «Психологія організаційного розвитку
та управління персоналом»

18 березня 2026 року

Біла Церква
2026

УДК 001.895:338.43:378-053.6:340.136(063)

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Філіпова Л.М., канд. с-г наук.
Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.
Обіюх Н.М., канд. юрид. наук.
Рєзнік В.Г., старший викладач.
Шевченко А.М., канд. психол. наук.
Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.
Мостипан О.В., д-р філософії, **відповідальний секретар.**

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.,** д-р філософії, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні питання законодавства, Ad linguas et culturas per cognitionem *(до мов і культур через пізнання)* та «Психологія організаційного розвитку та управління персоналом»: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 18 березня 2026 р. – Білоцерківський НАУ. – 204 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34

©БНАУ

УДК 338.245:338.432(477)

ДЕРГАЛЮК В.М., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **МЕЛЬНИК В.О.,** канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

АДАПТАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У тезах розглянуто особливості адаптації міжнародного досвіду державної підтримки агробізнесу в Україні в умовах воєнного стану та трансформації аграрної політики відповідно до європейських підходів. Проаналізовано інституційні, фінансові та нормативно-правові механізми підтримки аграрного сектору з урахуванням вимог євроінтеграції, викликів воєнного періоду та стратегічних орієнтирів післявоєнного відновлення.

Ключові слова: державна підтримка агробізнесу; воєнний стан; аграрна політика; євроінтеграція; інституційна модернізація.

Воєнний стан, руйнування логістичних ланцюгів, втрати виробничих потужностей та деградація земель суттєво трансформували умови функціонування аграрного сектору України. Коливання індексів виробництва упродовж 2013–2025 років свідчать не лише про вплив війни, але й про наявність глибоких структурних дисбалансів, що актуалізує необхідність перегляду моделі державної підтримки галузі.

У цьому контексті адаптація міжнародного досвіду, насамперед країн Європейського Союзу, набуває системного характеру. Як демонструє практика держав Центрально-Східної Європи після вступу до ЄС, сталий розвиток аграрного сектору забезпечується поєднанням фінансової підтримки, інституційної спроможності, модернізації виробництва та впровадження стандартів Спільної аграрної політики ЄС. Ключовим чинником успіху стало не лише фінансування, а формування прозорої адміністративної системи: функціонування виплатних агенцій, систем обліку виробників, інтегрованого контролю та дорадництва. Україна поступово впроваджує аналогічні інструменти. Орієнтиром виступає Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій до 2030 року [1], яка визначає модернізацію інституційного механізму, створення виплатної агенції та розбудову інтегрованої системи управління і контролю відповідно до підходів ЄС. При цьому принципово важливо, щоб такі інституційні зміни не обмежувалися формальним запозиченням європейських моделей, а супроводжувалися реальним підвищенням прозорості, зменшенням корупційних ризиків та орієнтацією підтримки на створення доданої вартості.

У процесі євроінтеграції Україна зобов’язана сформувати належний адміністративний потенціал управління аграрною політикою [2], що передбачає стратегічне планування, моніторинг програм підтримки та гармонізацію законодавства з правом ЄС у сферах органічного виробництва, політики якості, регулювання ринків та управління квотами. Позитивна динаміка відзначена і в Звіті Європейської Комісії щодо прогресу України у сфері сільського господарства [3], що підтверджує поступове наближення правових та інституційних механізмів до стандартів ЄС.

Важливим кроком стало запровадження обов’язкової реєстрації агровиробників у Державному аграрному реєстрі з 2025 року як умови доступу до програм підтримки. Такий підхід відповідає європейській практиці інтегрованих систем адміністрування та контролю, а також формує основу для прозорого розподілу фінансових ресурсів. Водночас специфіка воєнного стану зумовлює необхідність поєднання довгострокових реформ із антикризовими інструментами. Прямі втрати аграрних активів станом на 1 січня 2023 року становили 7,8 млрд дол., що охоплює пошкодження техніки, інфраструктури, втрати поголів’я, а також

деградацію та мінування ґрунтів. [4] У таких умовах держава змушена виконувати не лише регуляторну, а й компенсаторну функцію. Серед інструментів воєнного періоду особливого значення набули грантові механізми підтримки, запроваджені Постановою Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 року «Деякі питання надання грантів бізнесу» [5]. Мікрогранти, підтримка садівництва, ягідництва, виноградарства та тепличних господарств поєднуються з цифровізацією процедур через Портал Дія та орієнтацією на створення робочих місць. Паралельно адаптовано програму «Доступні кредити 5-7-9%» до умов воєнного стану. Суттєву роль відіграють і міжнародні партнери, зокрема ініціативи Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН щодо грантової підтримки мікро- та малих виробників. [6] Їх спрямованість на гендерну рівність, підтримку молоді, кліматично орієнтовані методи господарювання та розвиток органічного виробництва відповідає сучасним підходам нової аграрної політики ЄС.

Таким чином, адаптація міжнародного досвіду державної підтримки агробізнесу в умовах воєнного стану не може зводитися до механічного копіювання інструментів Спільної аграрної політики. Йдеться про формування гнучкої, багаторівневої моделі, яка поєднує: антикризові фінансові механізми стабілізації; інституційну модернізацію відповідно до вимог ЄС; розвиток агропереробки, біоекономіки та зеленої енергетики; впровадження стандартів якості та екологічної збалансованості; створення національної системи аграрних знань та інновацій. Саме синергія цих напрямів здатна забезпечити перехід від моделі сировинної аграризації до інноваційного, конкурентоспроможного та стійкого аграрного сектору, інтегрованого в європейський простір. В умовах війни державна підтримка перестає бути лише економічним інструментом — вона стає елементом національної безпеки, продовольчої стабільності та стратегічного відновлення держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія, План, Заходи від 15.11.2024 № 1163-р. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-%D1%80#Text
2. Процес вступу України до ЄС з точки зору сільського господарства. Пашер Петер.URL:https://agrarausbildungukraine.net/wpcontent/uploads/2025/03/Beitrittsprozess-der-Ukraine_-Februar-2025_UA.pdf
3. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Ukraine 2025 Report. URL:https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52025SC0759
4. Аграрні збитки та втрати під час війни: методологія оцінювання і поточні результати. Портал Українського клубу аграрного бізнесу від 06.03.2023. URL:https://agroelita.info/ahrarni-zbytky-ta-vtraty-pid-chas-viyny-metodolohiia-otsiniuvannia-i-potochni-rezultaty/
5. Постанова Кабінету Міністрів України "Деякі питання надання грантів бізнесу" від 21 червня 2022 р. № 738. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#Text
6. Грантова підтримка для мікро- та малих виробників аграрної продукції. Урядовий портал органів виконавчої влади. URL:https://www.kmu.gov.ua/news/hrantova-pidtrymka-dlia-mikro-ta-malykh-vyrobnykiv-ahrarnoi-produktsii

УДК 343.2

КИРИЧЕНКО В.В., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **МАЛИШКО І.В.,** старший викладач
Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ОБОРОННИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація: досліджено особливості державного фінансового контролю у сфері оборонних закупівель України в умовах воєнного стану. Проаналізовано баланс між оперативністю забезпечення потреб оборони та